

Les castanyes, la por i l'equidistància

Goigs de l'home del sac, 'malson esgarrafós de la mainada'

Està històricament demostrat. Davant d'un conflicte desigual, si no prens partit pel més feble, estàs prenent partit pel més fort. Entre l'oprimit i l'opressor, la inhibició dels que es defineixen com equidistants beneficia sempre el segon. Estic parlant, ho heu endevinat, de l'heroica resistència cultural que lliuren castanyes i moniatos contra les forces imperials i colonitzadores des de fa ja moltes tardors.

Com en altres xocs culturals similars, el procés és més o menys el mateix: els grans interessos de la societat de consum et van inoculant una falsa necessitat. És igual que el producte que et volen encolomar sigui una merda: t'acabaràs creient que és molt millor que cap altra cosa i que el necessites com l'aire que respires. Si no hi caus, t'assenyalaran amb el dit i et diran que ets un bitxo raro. Un inadaptat. En això treballen i en això aboquen recursos i més recursos grans empreses i franquícies globals. Cada any guanyen una miqueta més de terreny.

D'aquesta manera hem arribat a aquell punt en què molta gent creu que el Halloween i la por ianqui són divertits per definició i les castanyeres i les tradicions lligades a Tots Sants són inevitablement decadents i carrinclones. En molts espais dels mitjans de comunicació públics ja es considera el Halloween i la Castanyada com dues festes equivalents i amb la mateixa legitimitat social, sense que els emissors d'aquest missatge s'adonin, o sí, que fer això té conseqüències. Un equipament que es regeix per criteris de servei públic com L'Auditori de Barcelona ha fet enguany una promoció sota el títol *Tant si celebres Castanyada com Halloween, vine a L'Auditori!* Crec que a aquestes altures, només les escoles resisteixen. Els mestres, quins herois...

Diuen que aquests processos d'assimilació o substitució són inevitables (també diuen que ho és la deforestació de l'Amazones i l'extinció de les llibreries a mans d'Amazon), però a mi em semblen el resultat d'una barreja de provincianisme i ignorància. Val la pena conèixer i adoptar els costums i les festes que puguem aprendre als carrers, no als anuncis, i també val la pena lluitar encara que la guerra sembli perduda. Pensat fredament, qualsevol poble té les seves llegendes i les seves històries de por que, ben explicades, posen els pèls de punta. Només cal gratar una mica o tenir una mica de curiositat per les coses de casa. Al Museu Valencià d'Etnologia ho saben molt bé. Per això, aquest serà el quart any que organitzen el cicle *Espanta la por!*, una pila d'activitats que sota el lema *Per Tots Sants, monstres valencians*, reivindica la nostra manera de sentir i explicar la por, i du a biblioteques i museus conferències, narracions de contes, jocs i concerts relacionats amb l'imaginari de Tots Sants a les comarques valencianes.

En fi, que així estem els bitxos rars, de derrota en derrota fins a la victòria final, atravesant aquesta tardor calenta en què les mans mortes piquen les portes, han aparegut els homes del sac i s'han repartit, abans d'hora, castanyes de les que fan mal.